

№ 1. Өзгөргүчтүктүн кайсы формасы дивергенцияга алып келет?

- а) корреляциялык
- б) модификациялык
- в) компенсациялык
- г) мутациялык

Ўзгөрүчлүктүн кайсы шакли дивергенцияга олиб келет?

- а) корреляцияловчи
- б) модификацияловчи
- в) компенсацияловчи
- г) мутацияловчи

№ 2. Тирүү организмдердин түзүлүшүнүн татаалдануусу ... .

- а) особдордун жакшырууга умтулуусунан
- б) тукум куучулуктан
- в) климаттын кескин өзгөрүүсүнөн
- г) эволюциянын кыймылдаткыч күчтөрүнүн таасирдүүлүгүнөн

Тирик мавжудоттар ташкилотининг мураккаблашиши ниманинг натижасида юз берган?

- а) зотларнинг ўз-ўзини такомиллаштиришга интилиши
- б) ирсият
- в) иклимнинг кескин ўзгариши
- г) эволюция харакатлантирувчи кучларининг ўзаро таъсири

№ 3. Өзүнөн кийин тукум калтырып, жеңип чыккан процесс, бул

- а) жасалма тандоо
- б) түрдүн пайда болушу
- в) жашоо үчүн күрөш
- г) табигый тандалуу

Натихада тирик қолиб берилган мухит шароитларида асосан фойдали ирсий ўзгаришларга эга бўлган зотлар ўзидан кейин насл қолдириши жараёни нима деб аталади

- а) сунъий танлаш
- б) тур ҳосил бўлиши
- в) яшаш учун кураш
- г) табиий танлаш

№ 4. “Мимикрия” деген терминди кандай түшүнөсүң?

- а) коргонуучу формасы же башка коргоочу касиети жок жаныбарлардын коргонуу функциялары бар же уулуу жаныбарларга окшоштугу
- б) уулуу заттардын бөлүнүп чыгышы
- в) эскертүүчү түс
- г) айбат кылуучу түс

“Мимикрия” деганда нимани тушунасиз?

- а) химояланмаган хайвонлар ранги ва танаси шаклининг захарли ёки химояланган хайвонларникига ўхшашлиги ёки уларга таклид қилиши
- б) захарли моддаларни чиқариш
- в) огоҳлантирувчи ранг
- г) кўрқитувчи ранг

№ 5. Вирустун денеси эмнеден түзүлгөн?

- а) эки клеткадан   б) цитоплазмадан
- в) чел кабыктан жана нуклеин кислотасынан
- г) бир клеткадан

Витрус танаси нимадан иборат:

- а) икки хужайра
- б) цитоплазма
- в) қобиқ ва нуклеин кислота
- г) бир хужайра

№ 6. Диссимиляцияда одам хужайраларида парчаланани

- а) ўзининг оксиллари, мойлари ва карбонсувлари
  - б) ҳайвон оксиллари, мойлари ва карбонсувлари
  - в) ўсимлик оксиллари, мойлари ва карбонсувлари
  - г) аминокислоталар, моносахаридлар, мойли кислоталар тузлари
- Диссимиляция процессинде кишинин клеткасында..... ажырайт

- а) өзүнүн белоктору, май жана углеводдору
- б) жаныбар белоктору, май жана углеводдору
- в) өсүмдүк белоктору, май жана углеводдору
- г) амин кычкылдыктары, моносахариддер, май кислоталарынын туздары

№ 7. Ж.Б. Ламарктын биринчи эволюциялык окуусунун мааниси:

- а) эволюциянын механизмин ачты
  - б) кабыл алынган белгилердин тукум куучулук идеясын сунуш кылган
  - в) органикалык формалардын эволюциялык өзгөрүүсүн сунуш кылган
  - г) органдардын машыгуусунун жана машыкпаганынын себебин чечкен
- Ж. Б. Ламаркнинг биринчи эволюцион назарияси ахамияти нимада?
- а) эволюция механизмларини очган
  - б) ҳосил қилинган аломатларнинг мерос ўтиши ғоясини илгари сурди
  - в) органик шаклларнинг ўзгарувчанлиги назариясини илгари сурди
  - г) органларнинг машқ қилиши ва машқ қилмаслиги сабабини аниқлади

№ 8. Дарвинизмдин пайда болушунун коомдук – экономикалык өбөлгөсү ... .

- а) күн системасынын табигый жол менен пайда болушу
- б) жаңы породадарды жана сортторду чыгаруудагы жетишкендиктер
- в) энергиянын сакталуу жана айлануу закону
- г) мочевинаны жасалма жол менен синтездөө

Дарвинизм пайдо бўлишининг ижтимоий-иқтисодий асосларига киради ... .

- а) Күёш системасининг табигый йўл билан келиб чиқиши ҳақидаги гипотезанинг пайдо бўлиши
- б) янги нав ва зотларни чиқаришдаги муваффақиятлар
- в) энергиянинг сақланиш ва бир турдан иккинчи турга ўтиш қонунининг кашф этилиши
- г) мочевинани суный йўл билан синтез қилиш

№ 9. Эволюциянын кыймылдаткыч күчүнө ... кирет.

- а) түрлөрдүн көп түрдүүлүгү
  - б) ыңгайлануу
  - в) түрлөрдүн пайда болушу
  - г) тукум куучу өзгөргүчтүк
- Эволюциянинг ҳаракатлантирувчи кучларига киради ....
- а) турларнинг кўпхиллиги
  - б) мослашганлик
  - в) тур ҳосил бўлиши
  - г) ирсий ўзгарувчанлик

№ 10. Географиялык обочолонуу ... байкалат.

- а) ар башка популяциялардын ар башка убакытта көбөйүүсүндө
  - б) көбөйүү мезгилинде ар түрдүү популяциялардын особдорунун түзүлүшүнүн айырмачылыгында
  - в) көбөйүү мезгилиндеги особдордун жүрүм турумдарынын өзгөрүшүндө
  - г) популяцияларды дарыялар менен тоолор бөлүп турганда
- Географик изоляция нимада намоён бўлади
- а) турли популяцияли зотларнинг турли кўпайиш муддатларида
  - б) турли популяцияли зотларнинг кўпайиш даврида тузилишидаги номувофикликларда
  - в) кўпайиш даврида зотларнинг турлича хулқ-атворида
  - г) дарёлар, тоғ тизмалари популяциялари орасида тўсиқларнинг мавжудлигида

№ 11. Түрдүн алгачкы пайда болушу, бул ... .

- а) табигый тандалуунун таасири
- б) тукум кубалаган өзгөргүчтүктөрдүн пайда болушу
- в) тукум кубалаган белгилердин таралуусу
- г) обочолонуу

Тур хосил бўлишининг бошланғич босқичи

- а) табий танлашнинг таъсири
- б) ирсий ўзгаришларнинг пайдо бўлиши
- в) ирсий ўзгаришларнинг тарқалиши
- г) изоляция

№ 12. Эволюциянын кыймылдаткыч күчүнө ... кирет.

- а) түрлөрдүн көп түрдүүлүгү
- б) түрлөрдүн пайда болушу
- в) жашоо үчүн күрөшүү
- г) ыңгайлануу

Эволюциянинг харакатлантирувчи кучларига киради ... .

- а) турлар кўпхиллиги
- б) тур хосил бўлиши
- в) яшаш учун кураш
- г) мослашганлик

№ 13. Табигый тандалуунун көбүнчө жашап кеткен жана орточо касиеттерин сактап калган түшүмдүү муундарды берүүчү формасы ... болуп саналат.

- а) дизруптивдик
- б) кыймылдаткыч
- в) дивергенттик
- г) стабилизациялык

Табий танлашда кўпинча аломат ўртача намоён бўлган зотлар тирик қолади ва серпушт насл колдиради:

- а) дизруптив
- б) харакатлантирувчи
- в) дивергент
- г) стабиллаштирувчи

№ 14. Кайсы табигый фактордун таасири астында Дарвин байкоо жүргүзгөн аралдарда курт-кумурскалардын канатсыз жана канаттуу формалары пайда болгон?

- а) шамал
- б) радиация
- в) температура
- г) ультракызгылт көк нурлары

Кайсы табий омил таъсири остида қанотсиз ва яхши ривожланган қанотли ҳашаротлар пайдо бўлган бўлиши мумкин?

- а) шамол
- б) радиация
- в) ҳарорат
- г) ултрабинафша нурлари

№ 15. АТФ синтези юз беради

- а) Голжи аппаратида
- б) рибосомаларда
- в) митохондрияларда
- г) лизосомаларда

АТФ нын синтезделиши... жүрөт

- а) Гольджи аппаратында
- б) рибосомаларда
- в) митохондрияда
- г) лизосомаларда жүрөт

Балли баҳоға айланттириш шкаласи

Ҳар бир топшириқ 1 балл билан баҳоланади. Жами топширикларнинг миқдори – 15

баллари	баҳо
0-4	«2»
5-8	«3»
9-12	«4»
13-15	«5»